

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ НІДЕРЛАНДСЬКОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Universiteit
Leiden

CARNEGIE
EUROPE

**ПРОЕКТ "БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ТА КОНФЛІКТ В УКРАЇНІ:
ЛОКАЛЬНІ ПІДХОДИ І ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНІ МАСШТАБИ"**

Презентація дослідження

**"Стан інтеграції та соціальної адаптації
внутрішньо переміщених осіб в Україні на
прикладі дослідження в Харківській області"**

8 червня 2018 року
Готель «Kiroff», м. Харків

Міжнародні стандарти та національні правові засади інтеграції та соціальної адаптації ВПО

- Керівні принципи з питань внутрішнього переміщення, Резолюція КПЛ ООН 1998 р.;
- Керівництво щодо дострокових рішень для ВПО Міжвідомчого постійного комітету ООН, 2009 р.;
- Закон України "Про забезпечення прав і свобод ВПО";
- Національна стратегія у сфері прав людини (Указ Президента 23.11.15)
- СТРАТЕГІЯ інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року (затверджена Розпорядженням КМУ №909-р від 15.11.2017р.)

Перешкоди інтеграції та соціальної адаптації ВПО

- відсутність фінансування інтеграційних програм на центральному та регіональному рівнях;
- відсутність інформації про реальні потреби ВПО;
- суперечлива урядова політика щодо ВПО;

Загальна оцінка стану інтеграції та соціальної адаптації ВПО в Україні

- Система державного управління не оперативно реагує на упередження соціальних ризиків та мінімізацію негативних наслідків для ВПО та приймаючих громад;
- в більшості областей відсутні регіональні програми інтеграції ВПО, а там, де вони прийняті – вони не виконуються у зв'язку з відсутністю фінансування;
- Планування державних та регіональних програм виконується без урахування особливостей регіонів;

Загальна оцінка стану інтеграції та соціальної адаптації ВПО в Харківській області

- Область межує з Донецькою та Луганською областями одночасно;
- Станом на 03.05.2018 обліковано 125 132 ВПО;
- Відсутня обласна програма щодо інтеграції та адаптації ВПО

дослідження проведене БФ "Право на захист" щодо стану інтеграції і соціальної адаптації ВПО в Харківській області в рамках проекту "БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ ТА КОНФЛІКТ В УКРАЇНІ: ЛОКАЛЬНІ ПІДХОДИ І ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНІ МАСШТАБИ"

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Загальна інформація

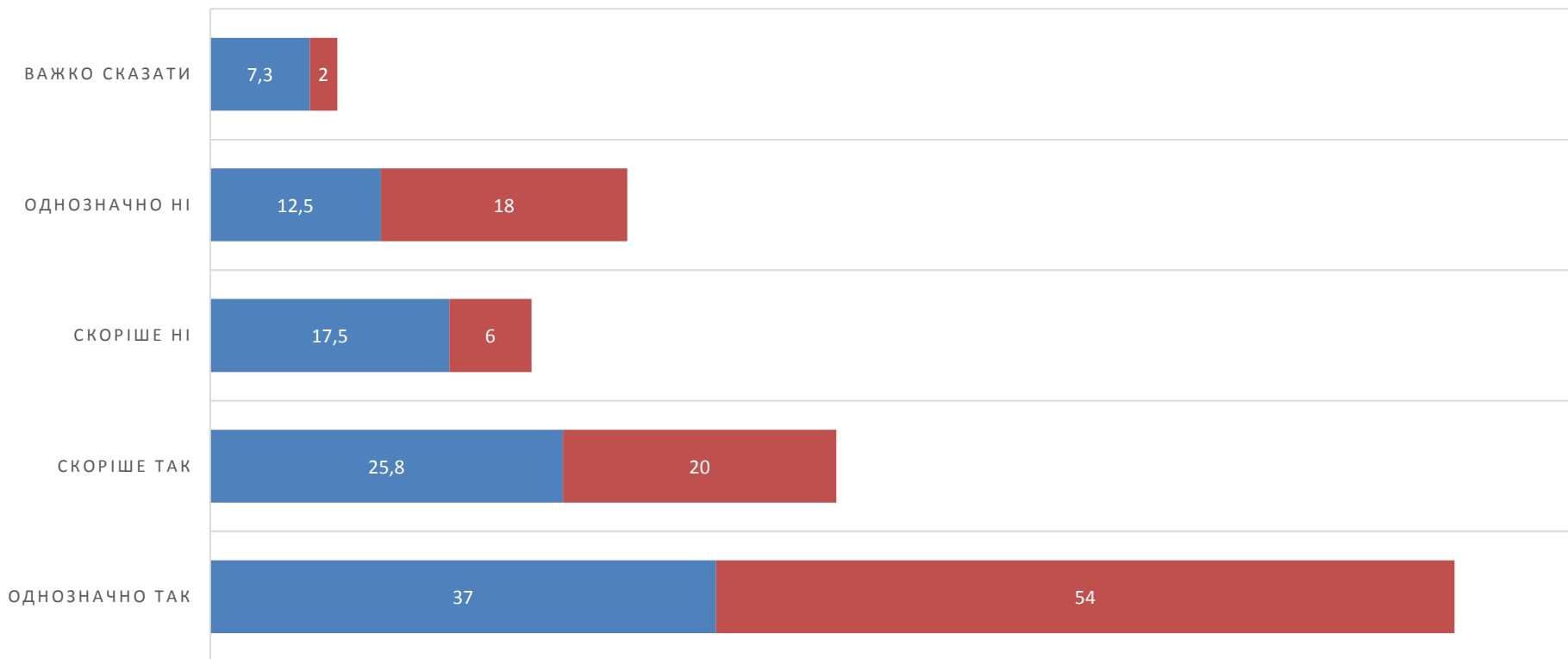
- *Проведено: БФ «Право на захист» спільно з Харківським інститутом соціальних досліджень (ХІСД)*
- *Опитано: 450 ВПО, 400 жителів Харківської області; 25 експертів*
- *Період опитування: листопад – грудень 2017 р.*
- *Метод збору інформації: індивідуальні формалізовані інтерв'ю (face to face)*

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Більшість переселенців хотіли б повернутися до попереднього місця проживання у тій чи іншій мірі (однозначно або скоріше так — 64 %)

■ ВПО, які проживають у квартирах / будинках ■ ВПО, які проживають у МКП

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

За яких умов ВПО можуть повернутися до свого населеного пункту

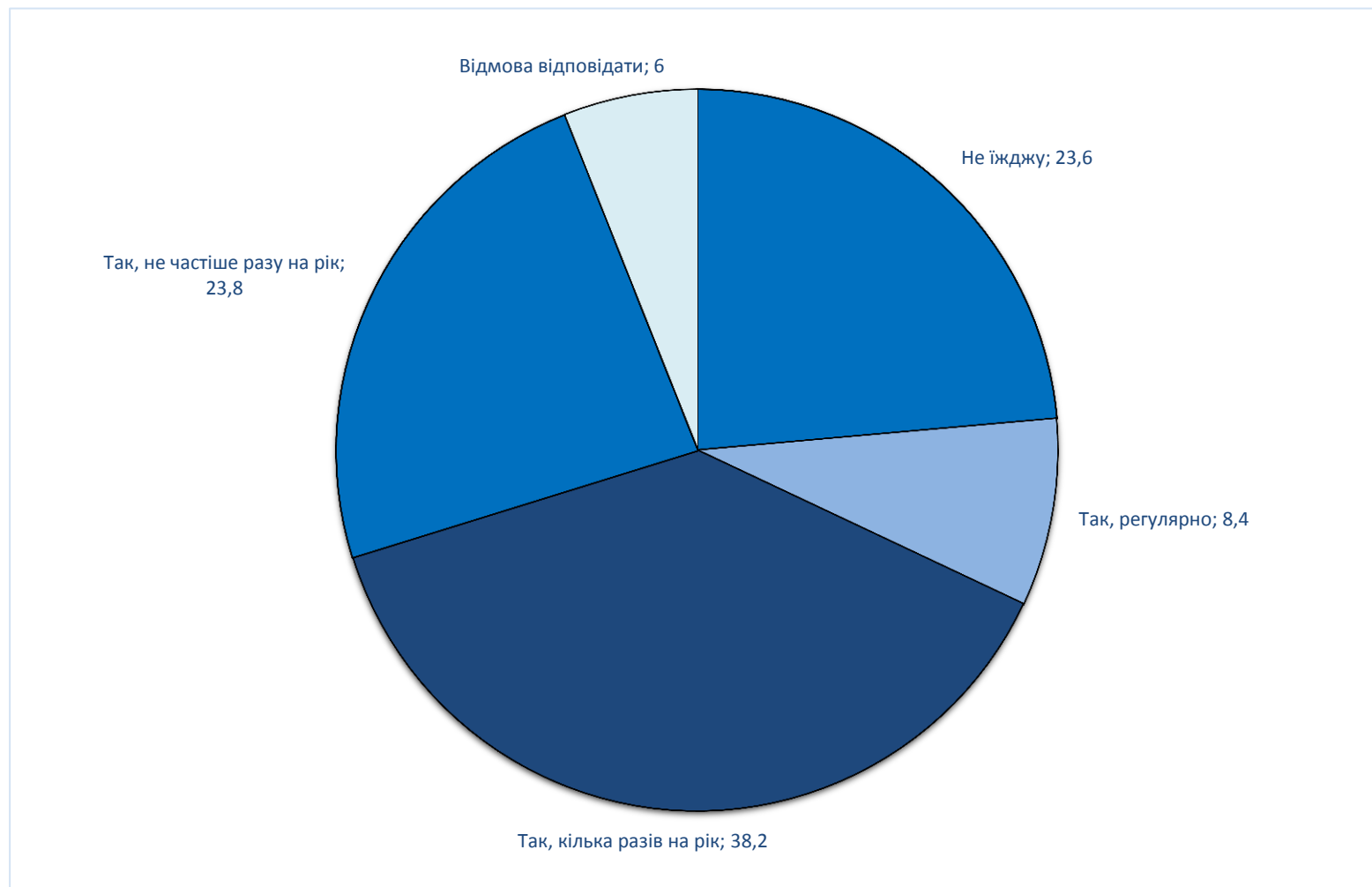
	ВПО		Жителі області		Експерти
	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів
Після закінчення бойових дій у їхньому місті / селі	49	12,7	96	24,1	2
За відсутності загрози початку бойових дій у їхньому місті / селі	17	4,4	32	8	1
За нормалізації гуманітарної ситуації в їхньому місті / селі	30	7,8	70	17,6	4
За повернення повного контролю над їхнім містом / селом з боку України	242	62,7	141	35,4	17
Якщо не зможуть отримувати гідну зарплатню на новому місці	38	9,8	20	5	-
Важко сказати	8	2,1	23	5,8	1
Інше	2	0,5			
Вони мають повернутися у свій населений пункт за будь-яких умов якомога скоріше	Такий варіант відповіді не був наданий		12	3	-
Вони ніколи не повернуться на попереднє місце проживання	Такий варіант відповіді не був наданий		4	1	-

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Більшість переселенців відвідують свій населений пункт у Донецькій або Луганській областях хоча б раз на рік

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Кожен другий переселенець у Харківській області вважає, що головним напрямком державної політики щодо ВПО є надання їм постійної соціальної підтримки за рахунок державного бюджету України

	ВПО		Жителі області		Експерти
	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів
Необхідно компенсувати їм втрату майна за рахунок державного бюджету України	134	29,8	113	28,3	1
Необхідно надавати їм постійну соціальну підтримку за рахунок державного бюджету України	236	52,4	126	31,5	7
Необхідно ввести зміни в законодавство, які б давали їм можливість повноцінно займатися підприємництвом і самостійно інтегруватися на новому місці	51	11,3	120	30	11
Держава не повинна надавати їм жодної підтримки	2	0,4	26	6,5	-
Інше	5	1,1	-	-	6
Важко сказати	22	4,9	35	8,8	-

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

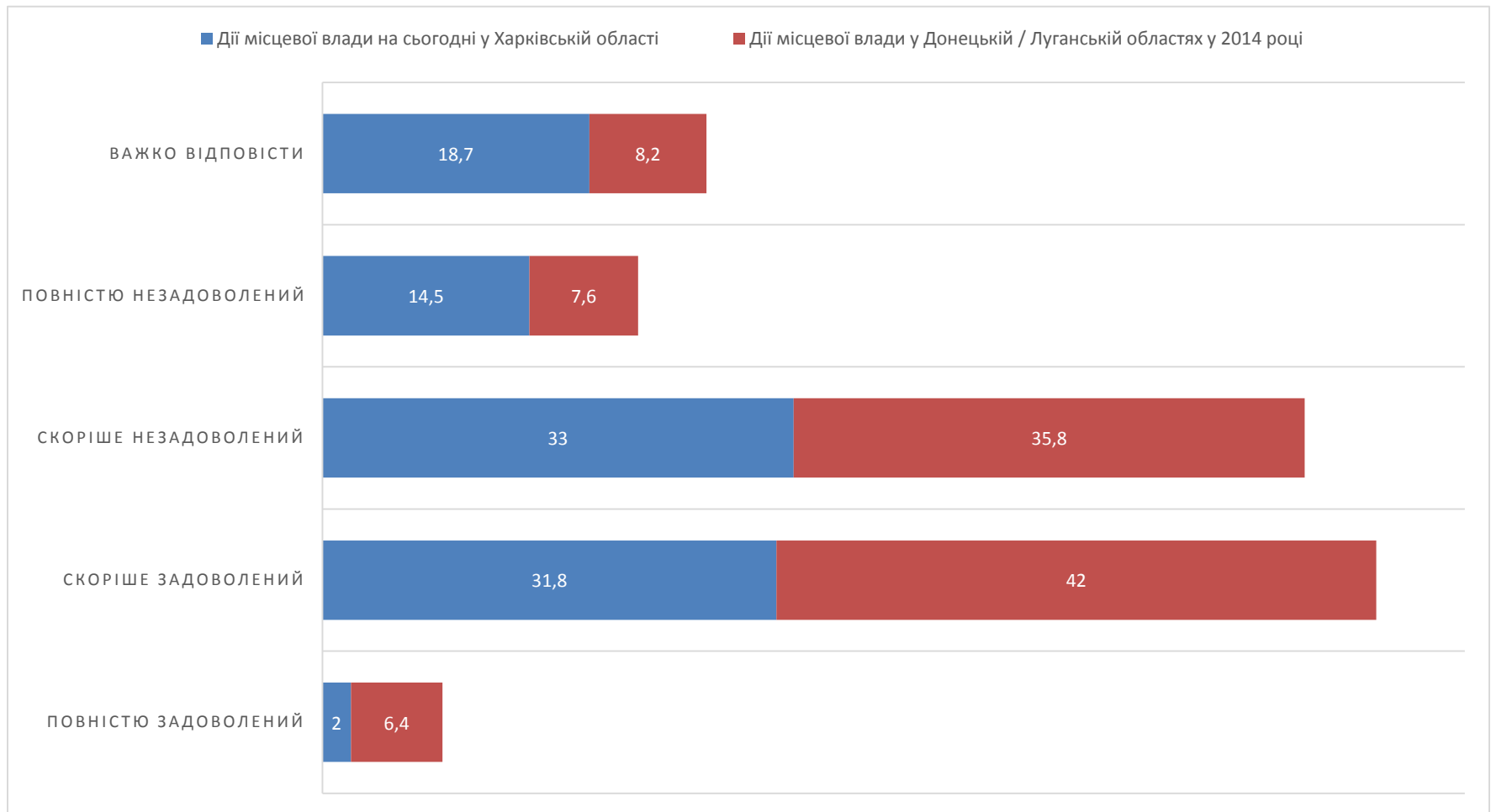
Оцінка процедури реєстрації переселенців самими ВПО, жителями області та експертами

	ВПО		Жителі області		Експерти
	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів	% до тих, хто відповів	Кількість тих, хто відповів
Однозначно позитивно	53	11,8	136	34	13
Скоріше позитивно	184	40,9	151	37,8	6
Скоріше негативно	129	28,7	47	11,8	4
Однозначно негативно	45	10	2	0,5	-
Важко сказати	39	8,7	64	16	2

Опитування ВПО та жителів Харківської області

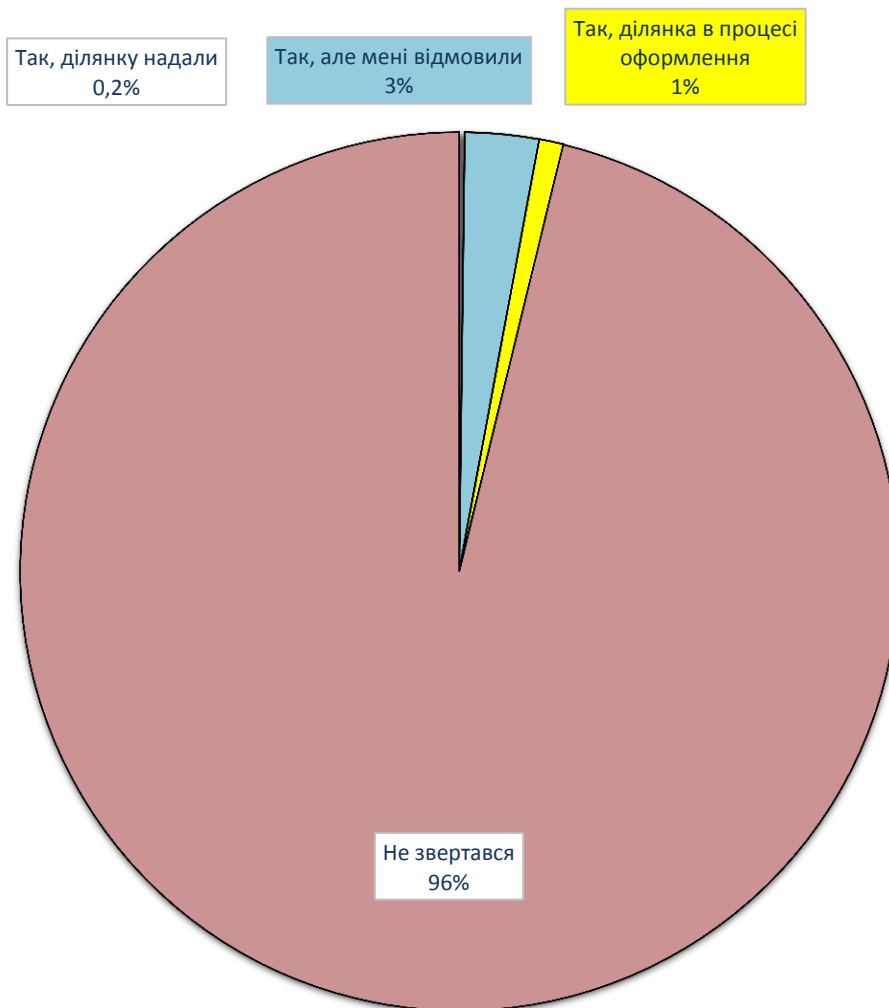
Результати дослідження

Задоволеність діями державних органів на початку конфлікту і на день опитування (2017)

Опитування ВПО та жителів Харківської області

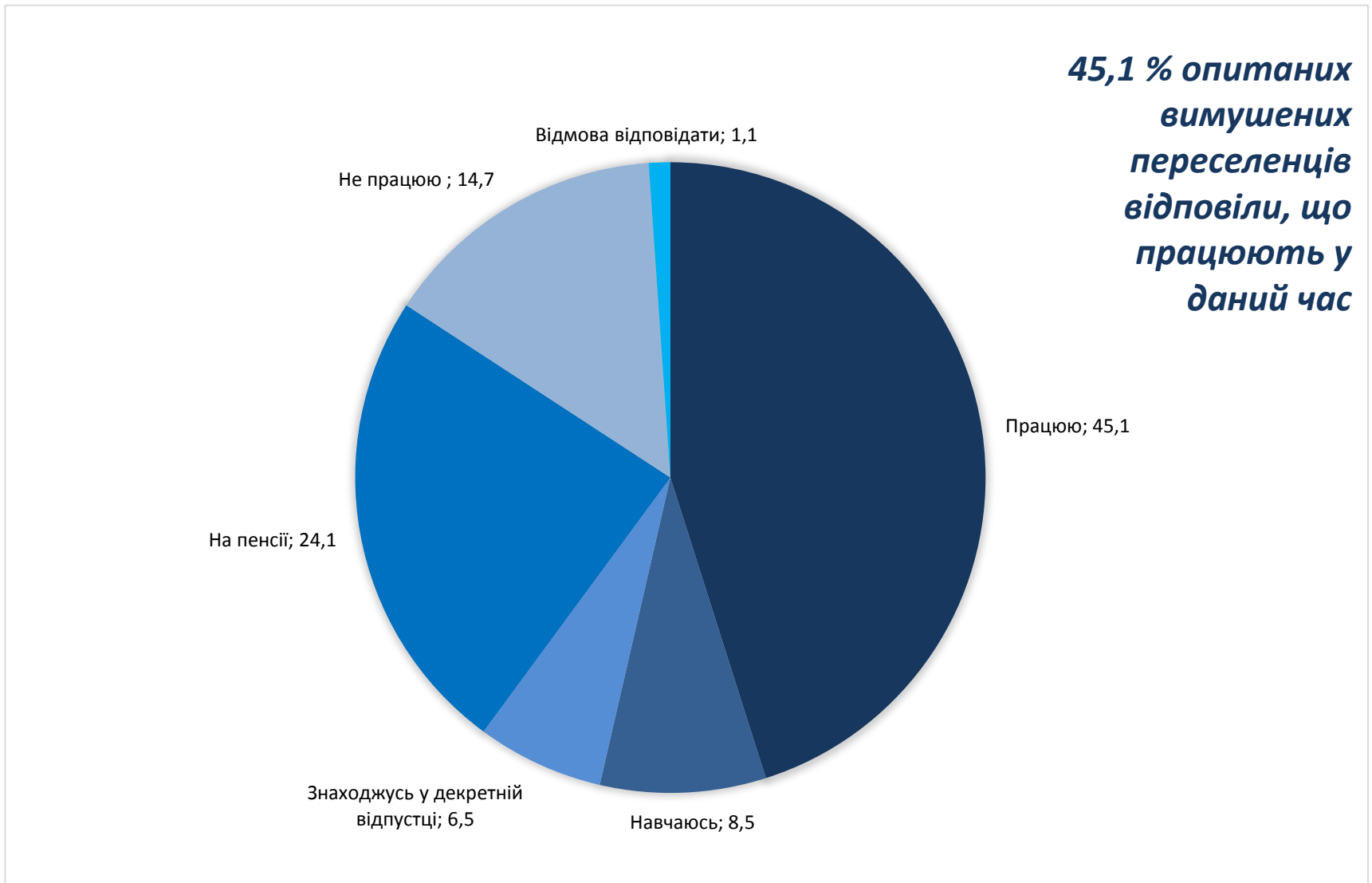
Результати дослідження

З усіх опитаних, лише одна ВПО заявила, що отримала від місцевої влади земельну ділянку. На думку більшості жителів Харківської області (86,1 %) допомога в пошуку житла для ВПО є однозначно або скоріше обов'язком держави.

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Ступінь інтеграції ВПО у громаду

	ВПО			Жителі області			Експерти		
	Кількість тих, хто	відповів	% до відповідей	Кількість тих, хто	відповів	% до відповідей	Кількість тих, хто	відповів	
Однозначно так	80		17,8	17		4,3	3		
Скоріше так	166		37	152		38,3	18		
Скоріше ні	114		25,4	105		26,4	2		
Однозначно ні	47		10,5	23		5,8	-		
Важко відповісти	42		9,4	100		25,2	2		

Серед основних причин неінтеграції у громаду ВПО зазначали, що не планують залишатися тут надовго (18,1 %) та потребують більшої кількості часу для звикання (17,7 %)

Що може полегшити інтеграцію ВПО на новому місці

	ВПО		Жителі області		Експерти
	Кількість тих, хто відповів	% до відповідей	Кількість тих, хто відповів	% до відповідей	Кількість відповідей
Доброзичливе, гостинне ставлення місцевих жителів	30	6,7	10	3,2	-
Адаптаційні програми, в тому числі спрямовані на налагодження дружніх стосунків із місцевими жителями	28	6,3	18	5,7	8
Сприяння місцевої влади у вирішенні «паперових питань»	65	14,5	39	12,3	5
Сприяння місцевої влади у вирішенні матеріальних і побутових проблем	170	37,9	118	37,2	7
Сприяння місцевих жителів у вирішенні матеріальних і побутових проблем	4	0,9	10	3,2	3
Сприяння місцевої влади у працевлаштуванні	9	2	7,8	9,8	3
Сприяння місцевих жителів у працевлаштуванні	1	0,2	3	0,9	1
Наявність діючої державної програми з інтеграції та адаптації ВПО	121	27	116	36,6	20
Інше	-	-	-	-	2
Важко відповісти	20	4,5	13	4,1	-

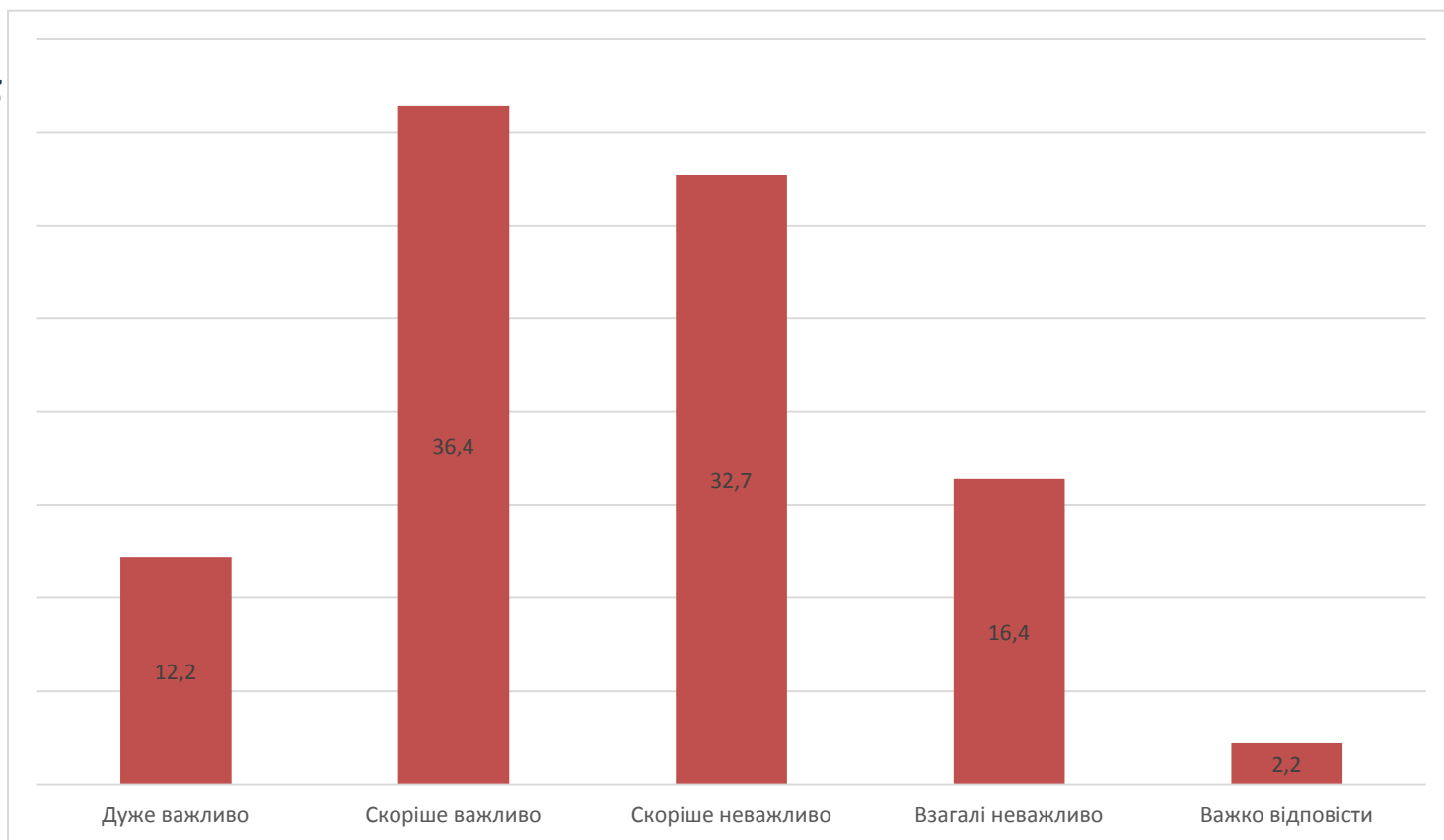

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Приблизно для половини з опитаних це питання є дуже / скоріше важливим (48,6 %), а для другої половини — скоріше / взагалі неважливим (49,1 %)

Можливість участі ВПО у місцевих виборах

Опитування ВПО та жителів Харківської області

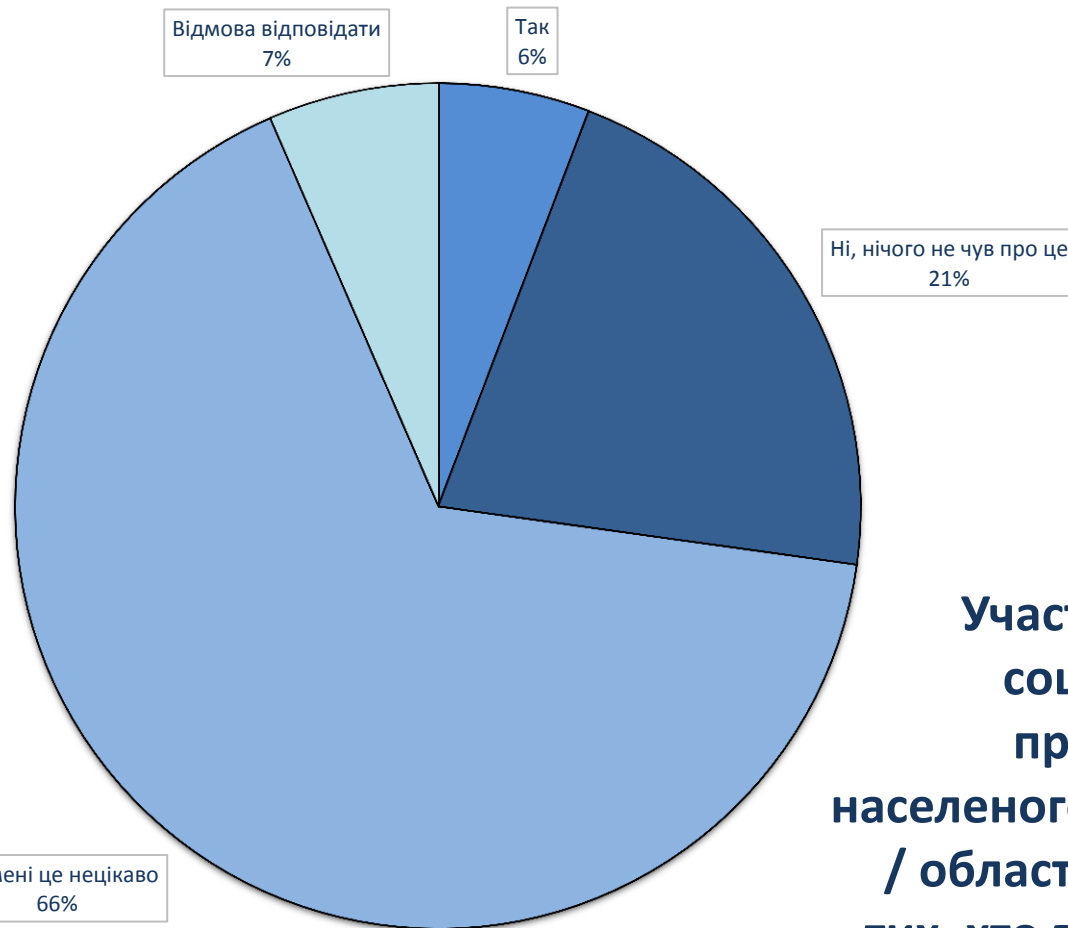
Результати дослідження

Абсолютна більшість переселенців зазначили, що однозначно не беруть активної участі у житті нової громади (62,4 %)

	ВПО		Жителі області		Експерти
	Кількість тих, хто відповів	% до відповідей	Кількість тих, хто відповів	% до відповідей	Кількість тих, хто відповів
Однозначно так	8	1,8	9	2,3	2
Скоріше так	30	6,7	53	13,3	2
Скоріше ні	116	25,8	167	41,8	17
Однозначно ні	280	62,4	120	30	1
Важко відповісти	15	3,3	51	12,8	3

Опитування ВПО та жителів Харківської області

Результати дослідження

Участь ВПО в соціальних програмах населеного пункту / області (у % до тих, хто відповів)

Висновки:

Найбільш значущими перешкодами інтеграції і соціальної адаптації ВПО є:

- Відсутність комплексного рішення по забезпеченню ВПО житлом (станом на 21.05.2018 укладено 12 договорів по програмі 50 на 50)

- проблеми продовження і створення нових програм сприяння зайнятості ВПО

- забезпечення участі ВПО у місцевих виборах

- відсутність фінансування заходів, передбачених стратегічними документами

Висновки:

Найбільш значущими перешкодами інтеграції і соціальної адаптації ВПО є:

- Відсутність регіональних програм, у тому числі по забезпеченню ВПО житлом;
- забезпечення участі ВПО у місцевих виборах;
- відсутність фінансування заходів, передбачених стратегічними документами.